

Νικολάου Περιμένη εἰς τι τεῖχος εὐρίσκεται ἐπὶ λίθου ἡδε·

ΔΙΕΦΟΡΩΝ ΑΥΡΗΛΙΟΥ
ΛΟΥΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ
ΑΝΙΚΗΤΟΥ ΡΟΥΦΟΥ ΚΑ
ΛΛΙΚΡΑΤΟΥΣ
ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΙΔΑ
ΚΑΙΤΑ ΙΙΙ ΛΑΥΡΑΙΟΝΔΙΚΑΙΟΝ
Η ΠΟΛΙΣ
ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ ΚΑΙΣΑΡΑ
ΜΑΡΚΟΝ ΑΥΡΗΛΙΟΝ ΑΝΤΩΝΙΟΝ
ΕΥΣΕΒΗ ΕΥΤΥΧΗ ΣΕΒΑΣΤΟΝ
ΠΑΡΘΙΚΟΝ ΜΕΓΙΣΤΟΝ ΒΡΕΤΑ
ΝΙΚΟΝ ΜΕΓΙΣΤΟΝ ΓΕΡΜΑΝΙ
ΚΟΝ ΜΕΓΙΣΤΟΝ ΑΡΧΙΕΡΕ
Α ΜΕΓΙΣΤΟΝ.
ΔΗΜΑΡΧΙΚΗΣ ΕΞΟΥ
ΣΙΑΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ ΤΟΝ
ΥΠΑΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΠΑΤΡΙ
ΔΟΣ ΑΝΕΙΚΗΤΟΝ ΙΔΙΟΝ
ΩΤΗΡΑ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΤΗΝ.

ΑΘΑΝ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ.

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΕΝ Τῇ ΜΟΝῃ ΤΗΣ ΠΑΤΜΟΥ

ΣΩΖΟΜΕΝΩΝ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ.

(Συνέχ. ἴδε φολλ. 451.)

81

Γράμμα ἀποκταστάσεως, περιλαμβάνον καὶ ἀντίγραφον προτάγματος βασιλικοῦ πρὸς τὸν παρακοιμώμενον Ἀλέξιον τὸν Κρατερὸν (οὗ ἡ ἀρχή: «Παροίδαστε σεβαστὲ οἰκεῖς τῇ βασιλείᾳ μου παρακοιμώμετε κυρί Ἀλέξιε Κρατερῷ»), καὶ ἕτερον πιττακίου τοῦ παρακοιμωμένου πρὸς τὸν μεγαλοδοξότατον κύριον Ἀνδρόνικον Μαυρόποδον (οὗ ἡ ἀρχή: «Μεγαλοδοξότατε καὶ ἡγαπημένε μοι σύντροφε κυρί Ἀνδρόνικε Μαυρόποδε»), πρὸς ἀποκτάσασιν τῶν μοναχῶν τῆς Πάτμου εἰς τὸ ἐν Μαιάνδρῳ μετόχιον τοῦ Πύργου, ἀνήκον ἄλλοτε τῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει μονῇ τῆς Παναχράντου, δοθέν δὲ ἐκ βασιλικῆς δωρεᾶς τῇ μονῇ τοῦ Θεολόγου. Ὡς δ' ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἐγγράφου, ἀφηρπάγη παρὰ πολλῶν τὸ ρηθὲν μετόχιον, ὅτε ἡ Κωνσταντινούπολις ὑπὸ τῶν Λατίνων ἐάλω. Ἐν τῷ τέλει: «Ὁ τὴν ἀνωθεν γεγραμμένην ἀποκατάστασιν ποιησάμενος ἐξ ὀρισμοῦ τοῦ πατριάρχου σεβαστοῦ καὶ παρακοι-

μωμένου καὶ αὐθέντου μου κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κρατεροῦ Ἀνδρόνικος ὁ Μαυρόποδος. +»

82

Ἀποκτάστασις γεγνηῖα παρὰ τοῦ μητροπολίτου Μιλήτου Μανουήλ· ἐν ᾗ δηλοῦται ἡ ἀμφιμαχία τῶν μοναχῶν τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῆς ἐν Βάτω καὶ τῶν Παλατιανῶν ἐποίκων, τῶν λεγομένων Λαμπώνων, περὶ τινος χωραφίου, ὅπερ ὁ ἐκ Λαμπώνων μοναχὸς Λουκᾶς ἀφιέρωσε τῇ μονῇ τῆς Κεχιονισμένης, ἣτις περιῆλθε τῇ μονῇ τῆς Πάτμου. Ἀρχεται: «Μηνὶ Μαίῳ ἡμέρα, πρώτη, ἰδικτηῖος δωδεκάτης, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν οικιακῶν ἀνθρώπων τοῦ περιποθέτου θείου τοῦ Κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως πανυπερσιδάστου καὶ μεγάλου δουκὸς κτλ. — + Ἐν τέλει δέ: ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Μιλήτου Μανουήλ. +»

83

Παραδοτικὴ γραφὴ τοῦ δουκὸς τῆς χώρας Μελανουδίου Ἰωάννου Σελαγίτου, ἐπιδοθεῖσα τῇ ἐν Πάτμῳ μονῇ τοῦ Θεολόγου, καθ' ὅρισμὸν βασιλικόν, ὅτι ἡ γῆ ἡ πλησίον τοῦ μετοχίου τοῦ Πύργου, ἡ λεγομένη Γωνία τοῦ Πετάκη, ὑπάρχει τῆς μονῆς. Ἀρχεται: «Ἐπεὶ ὀρίσθημεν παρὰ τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως τοῦ ἀπελθεῖν ἐν τῇ ἀμφιμάχῳ γῇ». Ἐν τῷ τέλει: «+ Ὁ δοῦλος τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως, καὶ δοῦξ τῆς χώρας Μελανουδίου Ἰωάννης ὁ Σελαγίτης. +. — + Ὁ ταπεινὸς ἐπίσκοπος τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας Θεουπόλεως Ἀμαζοκορακίας καὶ Χαλκολάμου Ἰωάννης. +».

84

Παραδοτικὴ γραφὴ περὶ κτημάτων τῆς μονῆς τῆς Κεχιονισμένης, τῆς περιελθούσης ὑπὸ τὴν κυριότητα τῆς ἐν Πάτμῳ μονῆς. Ἐφθαρταὶ ἐν μέρει, ὅθεν καὶ δυσκόλως ἀναγινώσκεται. Ἀρχετέ δέ: «Καθ' ὅρισμὸν βασιλικόν, προσκυνητὸν ὀρισμὸν τὴν ἀναγραφὴν τῶν Παλατίων ποιησάμενοι, εὕρομεν καὶ τὴν μονὴν τοῦ Μονοχυτρά». Ἐν τῷ τέλει: «+ Ὁ δοῦλος τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως Γρηγόριος ὁ Φ. . . +».

85

Διάπρασις χωραφίων πωληθέντων παρὰ Βασιλείου Γαδάλᾳ καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Καλῆς, θυγατρὸς Γεωργίου Πριμμικηρίου, πρὸς τὴν ἐν Πάτμῳ μονὴν καὶ δι' αὐτῆς πρὸς τὸ ὑπ' αὐτὴν μετόχιον τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Δυσικοῦ, γεγνηῖα τῷ 5768' (+ 1216). Ἀρχεται: «Ἐν ὀνόματι τοῦ Πατρὸς καὶ

τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, Βασιλεὺς ὁ Γαβαλάς καὶ ἡ γυνὴ σύμβιος ἡμῶν Καλὴ ἡ Ἀλθινή.»

86

Προσένεξις ἐν μεμβράνῃ Κωνσταντίνου Ἐξωτρόχου, καὶ Παφνουτίου, προσπνευγόντος τῇ μονῇ τετρακόσια σφακτὰ μεγάλα τῆς γέννης, καὶ ζευγάριον βοϊκὸν καματηρὸν ἐν, μετὰ τοῦ σπόρου αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνόννας τοῦ μισθίου, τῷ ςψέ (+ 1197). Ἀρχεται: «*Εν ὀνόματι τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, Κωνσταντῖνος ὁ Ἐξωτρόχος, ὁ καὶ Παφνούσιος, ὁ καὶ ἐνταῦθα οἰκιοχέρως προτάξας.*»

87

Ἴσον πρακτικοῦ περὶ τῆς προκυψάσης ἀμφισβήτησεως διὰ τὸ ὕδωρ, ὅπερ, ὡς ἔοικεν, ἀπηγορεύθη παρ' Ἀχιλλίου Διμενίτου, τοῦ ποτίζειν χωράφια, ἀμπελῶνας κλπ. (ἐν Κρήτῃ). Ἔστι δυσανάγνωστον· γέγονε δὲ ἐπὶ τοῦ κατεπάνω Κρήτης Ἰωάννου τοῦ Ἑλαδικοῦ, ὃς ἦν οἰκίος ἀνθρώπος τοῦ πινσεδάστου μεγάλου δουκὸς καὶ πράξιτος κυροῦ Εὐμαθίου τοῦ Φιλοκάλη. Ἀρχεται: «*Εν ὀνόματι κτλ.; Ἀχιλλῖος ὁ Διμενίτης ὁ τὴν ἰδίαν προταγὴν οἰκίᾳ χειρὶ προσημνημένος.*» Ἐν τῷ τέλει ἔχει οὕτως: «*+ Τὸ παρὸν ἴσον τῷ ἐμφαρισθέντι μοι πρωτοτύπῳ παλαιῷ χαρτίῳ ἀντιβαλὼν, καὶ ἰσάξον εὐρὼν ὑπέγραψα· Μηνὶ Ἰουνίῳ α', ἡμέρᾳ β', ἰνδικτιῶνος ι', ἔτους ςψ.*» (+ 1192).

+ Παῦλος ταπεινὸς ἐπίσκοπος τῆς θεοσώστου πόλεως Κρωσοῦ ἦτοι τοῦ Χάρτακος +.»

88

Διάπραξις ἐν μεμβράνῃ δύο ἀμπελίων, γενομένη ὑπὸ Λέοντος Σταυρακιώτου καὶ Κωνσταντίνου Ψήλου, τῶν ἀπὸ τῆς χώρας ὄντων Σιλλάμου τοῦ βορείου τῆς Μεσσαρέας (ἐν Κρήτῃ) πρὸς τὸν Λεόντιον Ὁρέστην τῷ ςψά (+ 1193). Ἀρχεται: «*Εν ὀνόματι κτλ., Λέων ὁ Σταυρακιώτης καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Ψήλος οἱ ἀπὸ τῆς χώρας Σιλλάμου, τούρμας τοῦ βορείου τῆς Μεσσαρέας κτλ.*» ἔχει τέσσαρας ὑπογράφας μαρτύρων, καὶ τελευταῖον: «*+ Ὁ γραφεὺς τοῦ ὕφους Μιχαὴλ εὐτελής ἱερεὺς καὶ ταβουλάριος τῆς κῆσου Κρήτης ὁ Διμενίτης μαρτυρῶν καὶ αὐτὸς ὁμοίως ὑπέγραψα +.*»

89

Ἰωσήφ Παγκάλου ἀναθεωρητοῦ καὶ ἐξισωτοῦ τῆς κῆσου Κῶ γράμμα σιγιλλιωδὲς ἐν μεμβράνῃ περὶ τῆς κατὰ τὴν Κῶ μονῆς τῶν Σπονδῶν, ἧτις ἐδωρήθη τῇ μονῇ τῆς Πάτμου μετὰ τόπου ἐπιτηδείου πρὸς γεωργίαν, κατὰ βασιλικὴν πρόσταξιν καὶ πα-

τριαρχικὴν φιλοτιμίαν, πατριαρχοῦντος Ἀρσενίου τοῦ Αὐτοριανοῦ. Ἀρχεται: «*Ἐπεὶ ἡ κατὰ τὴν Πάτμον περιώνυμος μονὴ τοῦ κατ' ἐξαίρετον ἡγαπημένου καὶ εὐαγγελιστοῦ.*» Ἐν τῷ τέλει: «*+ Ὁ δοῦλος τῆς κραταιᾶς καὶ ἁγίας ἡμῶν κυρᾶς καὶ δεσποίνης ὁ κατὰ τὴν ἀναθεώρησιν καὶ ἐξίσωσιν τῆς κῆσου Κῶ ποιούμενος Ἰωσήφ ὁ Πάγγαλος (sic) +.*»

90

Ἔτερον ἐν μεμβράνῃ, ὅμοιον τῷ ἀνωτέρῳ.

91

Ὁρισμὸς βασιλικὸς [ἱσ. Ἀνδρονίκου τοῦ πρεσβυτέρου] πρὸς τὸν δοῦκα τῆς Λήμνου Ἰωάννην Βαλσαμῶνα περὶ τῶν παροίκων τοῦ ἐκεῖ μετοχίου τῆς μονῆς ὄντων τὸν ἀριθμὸν εἰκοσιτριῶν. Ἀρχεται: «*Οἰκεῖτε τῇ βασιλείᾳ μου δοῦξ καὶ κεφαλὴ τῆς κῆσου Λήμνου κύρι Ἰωάννη Βαλσαμών.*»

92

Ἀποκαταστατικὸν γράμμα περὶ τῶν κτημάτων τοῦ μετοχίου Πύργου καὶ τῶν παροίκων αὐτοῦ. Ἀρχεται: «*Ἐπεὶ ὠρίσθη μοι παρὰ τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως ἀπελθεῖν εἰς τὸ κτήμα τῶν Παλκτίων.*» Ἐν τῷ τέλει: «*+ Ὁ δοῦλος τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως Ἰωάννης ὁ . . . +.*»

93

Ἀντίγραφον διαπράξεων (ὧν ἡ πρώτη ἄνευ ἀρχῆς) χωραφίων πέντε πωληθέντων εἰς τὴν μονὴν τῆς Κεχιονισμένης, ἧτις περιῆλθε τῇ μονῇ τοῦ Θεολόγου. Τὸ τελευταῖον φέρει χρονολογίαν ςψέ (+ 1207), τὰ δ' ἄλλα τέσσαρα ςψκγ' (+ 1215).

94

Ἀντίγραφον ἀφιερωτικῶν γραμμάτων πέντε εἰς τὴν μονὴν τῆς Κεχιονισμένης, τὴν οὖσαν εἰς τὰ Παλάτια καὶ περιελθοῦσαν τῇ μονῇ τοῦ Θεολόγου. Τὸ πρῶτον ἐλλειπὲς, ὡσαύτως καὶ τὸ τελευταῖον, πάντα δὲ φέρουσι τὴν αὐτὴν χρονολογίαν ςψκγ' (+ 1215).

95

Ἀποκαταστατικὸν γράμμα περὶ τινος χωραφίου ἀνήκοντος τῇ μονῇ τῆς Κεχιονισμένης, καὶ ἀδίκως οἰκιοποιουμένου ὑπὸ τοῦ εἰς τὸ Μελανούδιον προσκνημένου Νεφοκράτους. Ἀρχεται: «*Ἐπεὶ πρόσκειται τῇ περὶ τὰ Παλάτια διακειμένη σεβασμῇ μονῇ τῇ οὕτως ἐπονομαζομένη τῆς ὑπεράγρου μου Θεομήτορος τῆς Κεχιονισμένης.*»

96

Γράμμα ἐν μεμβράνῃ ἀφιερωτικὸν ἀμπελίων, ἐν τῇ Κρήτῃ κειμένων, ὑπὸ τοῦ Στεφάνου Ἀγιοστροφάντου καὶ τῆς ὁμοζύγου αὐτοῦ Ἄννης πρὸς τὴν μονὴν τῆς Πάτμου διὰ τοῦ ἡγουμένου αὐτῆς Εὐθυμίου, τῷ ςψιδ' (+ 1206).

97

Ἀποκαταστικὸν γεγονὸς ὑπὸ Γεωργίου τοῦ σεβαστοῦ Ζαχαρομμάτου περὶ τῶν ὁρίων τοῦ ἐν Μαϊάνδρῳ μετοχίου τῆς μονῆς (ἄνευ ἀρχῆς καὶ χρονολογίας καὶ τὰ πλεῖστα λελωθιμένου). Φέρει σφραγίδα ἔχουσαν ἐκ τοῦ ἐνὸς τὸν ἅγιον Γεώργιον, ἐκ δὲ τοῦ ἄλλου τοὺς ἐφεξῆς στίχους:

«Φύλαξ γενοῦ μοι σὺ ὁμωνύμω, μάκαρι
Γεωργίω τῷ Πρωτοβεστιάριτῃ».

98

Διαπράξεις ἐν μεμβράνῃ τέσσαρες χωραφίων κειμένων ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μιλήτου πρὸς τὸν πρωτοβεστιάριον Γεώργιον τὸν εὐνοῦχον, χρονολογούμεναι τῷ ςψκ' (+ 1213.)

99

Διάπραξις ἐν μεμβράνῃ ἐνὸς χωραφίου παρὰ τῆς Εἰρήνης Ἐλπίδενας γνησίας νύμφης τῆς Κυπραίας κλπ., πρὸς τὸν πανενδοξότατον πρωτοβεστιάριον Γεώργιον τὸν εὐνοῦχον, χρονολογούμενη τῷ ςψκ' (+ 1213.)

100

Διάπραξις ἐν μεμβράνῃ ἑτέρα χωραφίων τεσσάρων, κειμένων ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τοῦ Ἀσσισοῦ, παρὰ Ἰωάννου ἱερέως καὶ κληρικοῦ τῆς ἐπισκοπῆς Ἱεροῦ, πρὸς τὴν μονὴν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Κεχιονισμένης, τῷ ςψμέ (+ 1237.)

101

Διάπραξις ἑτέρα ἐν μεμβράνῃ χωραφίου ἐνὸς, φέρουσα χρονολογίαν ςψν' (+ 1250), γεγонуῖα παρὰ Μανουὴλ Παλαιολόγου καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ Θεοφανοῦς, καὶ υἱοῦ αὐτοῦ Μανουὴλ, πρὸς τὸν ἡγούμενον τῆς Κεχιονισμένης Νικόδημον. Τῆς μονῆς ταύτης, ὡς προέφημεν, περιελθούσης εἰς τὴν τοῦ Θεολόγου μετὰ καὶ τῶν κτημάτων αὐτῆς, συμπεριῆλθον, ὡς εἶοικε, καὶ ὅλα τὰ διάφορα ἔγγραφα τὰ ἀνήκοντα αὐτῇ.

102

Περιγραφή κτημάτων ἐν μεμβράνῃ, ἄνευ ἀρχῆς καὶ δυσανάγνωστος, ὅθεν καὶ ἄδικλον ποῦ ἔκειντο τὰ ἐν αὐτῇ ἀναφερόμενα κτήματα.

103

Διάπραξις ἐν μεμβράνῃ λίαν λελωθιμένη.

104

Διάταξις ἐν μεμβράνῃ Πεπανοῦ υἱοῦ τοῦ πρωτοπαπᾶ περὶ ἐνὸς περιβολίου, οὗ τὸ ἥμισυ ἀφίησι τῇ παρ' αὐτοῦ ἀνεγερθείσῃ ἐκκλησίᾳ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸ δ' ἕτερον ἥμισυ τῇ μονῇ τοῦ Θεολόγου.

105

Ἀποκαταστικὸν γεγονὸς παρὰ τοῦ δουκὸς καὶ ἀπογραφέως τῆς νήσου Λήμνου Μιχαήλ, περὶ τῆς μονῆς τοῦ ἀρχιστρατήγου τῶν ἄνω Δυναμέων, τῆς οὔσης ἐν τῇ Λήμνῳ, ἀνηκούσης δὲ τῇ ἐν Πάτμῳ μονῇ τοῦ Θεολόγου. Ἀρχεται: «Ἐπεὶ ὠρίσθην παρὰ τοῦ κραταιοῦ καὶ ἀγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως τοῦ ποιῆσαι ἐξίσωσιν καὶ ἀποκατάστασιν τῆς νήσου Λήμνου.»

105

Ὅρισμός βασιλικὸς περὶ τῶν ἐν τῇ Λήμνῳ κτημάτων πρὸς τοὺς ἄρχοντας κεφαλὰδας τῆς Λήμνου. Ὅσον εἰκάζεται ἐκ τοῦ ὕφους καὶ τοῦ τῆς γραφῆς χαρακτῆρος, ἡ παρούσα πρόταξις ἐστὶ τῶν τελευταίων Παλαιολόγων, καὶ πιθανῶς Ἰωάννου τοῦ ς', ἢ καὶ αὐτοῦ τοῦ Κωνσταντίνου. Ἀρχεται: «Ἀρχοντες κεφαλὰδες τῆς Λήμνου. Ὁ ἐν μοναχοῖς κῆρις Μελέτιος.

107

Ἀφιερωτικὸν γράμμα γεγονὸς παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς Κῶ καὶ παντὸς τοῦ κλήρου αὐτοῦ, δι' οὗ ἀφιεροῦται τῇ μονῇ τοῦ Θεολόγου τὸ μονήδιον τοῦ τιμίου Προδρόμου τοῦ ἐπονομαζομένου Χωστοῦ. Ἀρχεται: «Ἐχει μὲν καὶ τινα πόρον τοῦ λέγειν καὶ τοῦτο Παῦλος ὁ θεῖος κτλ.»

(Ἐπεται συνέχεια.)

ΛΑΚΩΝΙΚΑ.

(Ἴδε Πανδ. φυλλάδ. 432.)

Α'. Παροιμίας.

«Ὁ Γυμνοσκλημαῖος (1) τὴν νύκτα περπατεῖ,
Καὶ τὴν ἡμέραν φαίνει» ἢ σουρμή του (2.)

Ἐπὶ πονηρῶν ἀνθρώπων, κρύφα μὲν ἐργαζομένων φανερούμενον δ' ἐπὶ τέλους ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν, ἅτινα φαίνονται ὡς ἐν τῷ τείχει τοῦ ἀγρίου κοχλίου ἢ συρμῇ, ἦτοι τὰ ἐκ τοῦ σιέλου ἵχνη τῆς διαβάσεως αὐτοῦ.

(1) Γυμνοσκλημαῖος, ὁ ἐν ἡπείρῳ ἀγριοσίλιμος ἢ ἀγριοσίλαγκος.

(2) Σουρμή (συρμή) ἦτοι σύρσιμον. Σημειωτέον ὅτι ἐν πολλοῖς τὸ υ' προφέρεται ὡς ου'.